

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک

فرم طرح درس

مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی ارشد، تاریخ علوم پزشکی

گروه آموزشی: تاریخ علوم پزشکی

دانشکده: پزشکی

❖ نام درس: تاریخ علوم پزشکی در دوره اسلامی ۱

❖ نوع واحد: نظری

❖ پیش نیاز: ندارد

❖ زمان برگزاری کلاس: یکشنبه، ساعت ۱۳-۱۵

❖ تعداد دانشجویان: ۲

❖ مدرس و مسئول درس: دکتر سید عبدالله محمودی

❖ دستیار تدریس: سرکار خانم اعظم خسروی

❖ تعداد واحد: ۲ واحد نظری

❖ مکان برگزاری: دانشکده پزشکی، کلاس ۱۰۲

❖ تاریخ ارائه درس: نیمسال دوم، ۱۴۰۳-۱۴۰۴

❖ مدت زمان جلسه کلاس: ۲ ساعت

هدف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با ماهیت پزشکی اسلامی و شاخه های وابسته مثل دندانپزشکی کحالی و مبانی پیشگیری از بیماریها
- بررسی آثار مهمترین پزشکان اسلامی و مطالعه در آراء آنان

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

شماره جلسه	اهداف جزئی	اهداف ویژه رفتاری	ارزیابی آغازین	روش تدریس	وسایل آموزشی	شیوه ارزشیابی	
						تکوینی و پایانی	درصد
۱	آغاز پیدایش علوم	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ مفاهیم کلیدی مربوط به پیدایش علوم را در تمدن‌های مختلف تعریف کند. ✓ عوامل مؤثر بر شکل‌گیری دانش و علوم را شناسایی کند. ✓ سیر تاریخی علوم را در دوران باستان و پیش از اسلام بررسی کند. ✓ ارتباط علوم با فرهنگ و جامعه را تحلیل کند.	ارزیابی اولیه از میزان آشنایی دانشجویان با درس	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی مقاله خوانی	وایت برد نرم افزار پاورپوینت	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
						ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
						شرکت در بحث	۱۰
۲	آغاز پیدایش علم پزشکی با تمرکز در اسلام	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ عوامل مؤثر بر ظهور علم پزشکی در تمدن اسلامی را توضیح دهد. ✓ نقش ترجمه و انتقال دانش از تمدن‌های دیگر را شرح دهد. ✓ نخستین متون و آثار پزشکی اسلامی را معرفی کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی مقاله خوانی	وایت برد نرم افزار پاورپوینت	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
						ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
						شرکت در بحث	۱۰
۳	مراکز تعلیم و تعلم پزشکی در اسلام و ایران	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ مراکز مهم آموزشی پزشکی در جهان اسلام را شناسایی کند. ✓ ساختار و نظام آموزشی پزشکی در دوره اسلامی را تشریح کند. ✓ نقش بیمارستان‌ها، کتابخانه‌ها و مدارس در آموزش پزشکی را ارزیابی کند. ✓ روش‌های تدریس و انتقال دانش پزشکی را توصیف کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی مقاله خوانی	وایت برد نرم افزار پاورپوینت	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
						ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
						شرکت در بحث	۱۰

۴	مکتب جندی شاپور	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ جایگاه مکتب جندی شاپور در تاریخ پزشکی را مشخص کند. ✓ نقش این مرکز در انتقال و توسعه دانش پزشکی را تحلیل کند. ✓ دانشمندان و پزشکان برجسته جندی شاپور را معرفی کند. ✓ تأثیر مکتب جندی شاپور بر پزشکی اسلامی را بررسی کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	نرم افزار پاورپوینت	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی		شرکت در بحث	۱۰
۵	بیمارستان، انواع بیمارستان، مهمترین بیمارستان های دوره اسلامی.	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ مفهوم و انواع بیمارستان ها در دوره اسلامی را توضیح دهد. ✓ ساختار و عملکرد بیمارستان های اسلامی را تشریح کند. ✓ مهم ترین بیمارستان های دوره اسلامی را معرفی کند. ✓ نقش بیمارستان ها در ارائه خدمات درمانی و آموزش پزشکی را ارزیابی کند. ✓ ارتباطات فرهنگی و علمی با سایر تمدن ها را در این دوره بررسی کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی		شرکت در بحث	۱۰
۶	معرفی مراکز تحقیق در پزشکی اسلامی و مکتب ترجمه	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ مراکز مهم تحقیقات پزشکی در دوره اسلامی را شناسایی کند. ✓ نقش مکتب های ترجمه در انتقال دانش پزشکی اسلامی را تحلیل کند. ✓ اهمیت ترجمه آثار پزشکی از زبان های دیگر را در پزشکی اسلامی تبیین کند. ✓ مترجمان و دانشمندان فعال در این حوزه را در تمدن اسلامی را معرفی کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی		شرکت در بحث	۱۰

۷	ذکر و توضیح تعدادی اصطلاح و واژه فارسی و عربی مربوط به درس	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ اصطلاحات و واژه‌های رایج در پزشکی اسلامی را توضیح دهد. ✓ معانی و مفاهیم واژه‌های فارسی و عربی مرتبط با پزشکی را تفسیر کند. ✓ ریشه و تاریخچه برخی از اصطلاحات پزشکی را بررسی کند. ✓ از اصطلاحات پزشکی در متون تاریخی استفاده کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی	شرکت در بحث	۱۰
۸	بررسی مهم‌ترین آثار و تالیفات پزشکی در دوران اسلامی، در شاخه‌های مختلف پزشکی.	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ شاخه‌های مختلف پزشکی در دوره اسلامی را شناسایی کند. ✓ حوزه‌های تخصصی پزشکی مانند جراحی، تشریح، کحالی، و ... را بررسی کند. ✓ دستاوردها و پیشرفت‌های هر شاخه را شرح دهد.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی	شرکت در بحث	۱۰
۹	بررسی مهم‌ترین آثار و تالیفات داروشناسی در دوران اسلامی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ آثار مهم پزشکی در زمینه قراবাদین و داروهای مفرد را بررسی کند ✓ اهمیت فارماکوپیا و دارو شناسی در پزشکی اسلامی را توضیح دهد ✓ رویکرد پزشکان مسلمان به درمان‌های گیاهی و دارویی را درک کند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی	شرکت در بحث	۱۰
۱۰	معرفی خاندان بختیشوع و بررسی آثار	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ خاندان بختیشوع و نقش آن‌ها در پزشکی را بشناسد ✓ سهم این خاندان در انتقال و توسعه دانش پزشکی را بداند ✓ پزشکان برجسته این خاندان و آثار آن‌ها را بداند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه	سخنرانی	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۲۰
				مقاله خوانی	پاورپوینت	

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

۱۰	شرکت در بحث			گذشته	✓ تأثیر فعالیت خاندان بختیشوع بر پزشکی اسلامی را درک کند		
۶۰	آزمون کتبی	وایت برد	سخنرانی	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ خاندان ابن سراجیون و نقش آن‌ها در پزشکی را بشناسد ✓ سهم این خاندان در انتقال و توسعه دانش پزشکی را بداند ✓ پزشکان برجسته این خاندان و آثار آن‌ها را بداند ✓ تأثیر فعالیت خاندان ب ابن سراجیون بر پزشکی اسلامی را درک کند	معرفی خاندان ابن سراجیون و بررسی آثار	۱۱
۱۰	ارائه کنفرانس		پرسش و پاسخ				
۲۰	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	نرم افزار پاورپوینت	بحث گروهی				
۱۰	شرکت در بحث		مقاله خوانی				
۶۰	آزمون کتبی	وایت برد	سخنرانی	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ این خاندان ها و نقش آن‌ها در پزشکی را بشناسد ✓ سهم این خاندان ها در انتقال و توسعه دانش پزشکی را بداند ✓ پزشکان برجسته این خاندان ها و آثار آن‌ها را بداند ✓ تأثیر فعالیت این خاندان ها بر پزشکی اسلامی را درک کند	معرفی خاندان ماسویه، ماسرجیس و بررسی آثار آنان	۱۲
۱۰	ارائه کنفرانس		پرسش و پاسخ				
۲۰	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	نرم افزار پاورپوینت	بحث گروهی				
۱۰	شرکت در بحث		مقاله خوانی				
۶۰	آزمون کتبی	وایت برد	سخنرانی	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ با زندگی و آثار آنان آشنا شود ✓ دستاوردها و نوآوری‌های پزشکی این دو حکیم را بشناسد	معرفی علی ربن ابن طبری، یعقوب بن اسحاق کندی و بررسی آثار آنان	۱۳
۱۰	ارائه کنفرانس		پرسش و پاسخ				
۲۰	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	نرم افزار پاورپوینت	بحث گروهی				
۱۰	شرکت در بحث		مقاله خوانی				
۶۰	آزمون کتبی	وایت برد	سخنرانی	ارزیابی اولیه	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ آشنایی با زندگی و آثار محمد بن زکریای رازی آشنا شود		۱۴
۱۰	ارائه کنفرانس		پرسش و پاسخ				

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

۲۰	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	نرم افزار پاورپوینت	بحث گروهی	از مباحث جلسه گذشته	✓ دستاوردها و نوآوری‌های پزشکی رازی را بشناسد ✓ درک اهمیت رازی به عنوان یکی از بزرگترین پزشکان جهان اسلام را درک کند	معرفی محمد بن زکریای رازی و بررسی آثار	
	شرکت در بحث		مقاله خوانی				
۶۰	آزمون کتبی	وایت برد	سخنرانی	ارزیابی اولیه	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ با زندگی و آثار آنان آشنا شود ✓ دستاوردها و نوآوری‌های پزشکی این دو حکیم را بشناسد	معرفی ثابت بن قره حرانی و قسطا بن لوقا بعلبکی و بررسی آثار آنان	۱۵
۱۰	ارائه کنفرانس		پرسش و پاسخ				
۲۰	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	نرم افزار پاورپوینت	بحث گروهی	از مباحث جلسه گذشته		معرفی نسوی و ابوسعید جرجانی، بررسی آثار آنان	۱۶
۱۰	شرکت در بحث		مقاله خوانی				
۶۰	آزمون کتبی	وایت برد	سخنرانی	ارزیابی اولیه	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ با زندگی و آثار آنان آشنا شود ✓ دستاوردها و نوآوری‌های پزشکی این دو حکیم را بشناسد		۱۷
۱۰	ارائه کنفرانس		پرسش و پاسخ				
۲۰	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	نرم افزار پاورپوینت	بحث گروهی	از مباحث جلسه گذشته	در این جلسه: ✓ مطالب ارائه شده در طی ترم را مرور و به رفع اشکالات و سوالات دانشجویان پرداخته خواهد شد.	مرور و رفع اشکال	
۱۰	شرکت در بحث		مقاله خوانی				

Department of the History of Medical Science Arak

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

منابع:

ردیف	عنوان
۱	تاریخ پزشکی ایران و خلافت شرقی سیریل الگود، کمبریج
۲	تقویم الصحة ابن بطالان ترجمه فارسی به تصحیح دکتر غلامحسین یوسفی، تهران
۳	تاریخ طب اسلامی ادوارد براون، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
۴	طب اسلامی مانفرد اولمان
۵	تاریخ دامپزشکی و پزشکی دکتر حسن تاجبخش، جلد ۱ و ۲
۶	تاریخ بیمارستانها، دکتر حسن تاجبخش
۷	تاریخ پزشکی ایران، جلد ۲، دکتر نجم آبادی
۸	تاریخ پزشکی، سید احسان نگرامی
۹	کارنامه اسلام، دکتر عبدالحسین زرین کوب تهران
۱۰	تاریخ پزشکی ایران و سرزمین های خلافت شرقی، سیریل الگود